

ного валютного фонду, яка сформована за принципом валютного кошика. До валютного кошика SDR включаються долар США, євро, японська ієна та британський фунт стерлінгів. Питома вага кожної валюти у цьому кошику залежить від її частки у світовому зовнішньоторговому обороті й показників економічного розвитку в країнах – емітентах цих валют.

Враховуючи те, що Україна задекларувала курс на вступ до Європейського Союзу, варто розглянути можливість використання євро у вільному грошовому обігу в країні паралельно з українською національною валютою. Подібні пропозиції нині обговорюються в Албанії, країнах Балтії та Іспанії. Такий варіант особливо актуальний для нас, оскільки гривня наразі перетворюється на сурогатну валюту. Де-факто в Україні євро вже широко використовується, особливо у готівкових операціях. Нині чимало супермаркетів, що продають коштовні іноземні товари, зазначають ціну в євро, позаяк саме у цій валюті здійснюються імпорتنі поставки.

З метою прискорення концентрації та централізації банківського капіталу в Україні варто залучити для українських банків нових ефективних власників, як українських, так і закордонних, наприклад із Норвегії, Данії, Фінляндії, Швейцарії, Люксембургу, Ліхтенштейну тощо.

Для реалізації вищезазначеного плану дій потрібно оновити керівництво Національного банку України. До його складу повинні ввійти професіонали, патріоти української нації та держави, які не залучені в корупційні схеми і не пов'язані з міжнародними угрупованнями валютних спекулянтів (на кшталт FOREX).

Україна цілком здатна використати позитивний досвід подолання грошово-банківської кризи, що продемонстрували Словаччина, Польща, Скандинавські країни, які виявилися стійкими до світових фінансових потрясінь. Достатньо зазначити, що Словаччина з 1 січня 2009 року, попри розгортання фінансово-економічної кризи у світі, ввела в обіг євро і забезпечила ефективне функціонування грошово-фінансової системи.

Антон Філіпенко,

доктор економічних наук, професор кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Проблеми координації економічної політики в Україні

У грошово-банківській системі слід розглядати дві площини. Одна з них – суто банківська (грошово-кредитна та банківська системи), а друга – набагато ширша, що охоплює економічну політику в цілому. І проблема в тому, що в Україні ні перша, ні друга не мають достатнього науково-методологічного обґрунтування. У нас відсутні спеціалізовані наукові установи, які б конкретно займалися питаннями розробки науково обґрунтованої економічної політики, що транслюється на відповідні структури вищого (Уряд, Національний банк), середнього (міністерства, відомства) та первинного (підприємства, установи, банки) рівнів. Це надзвичайно глибока вада. Як наслідок, економічна політика в Україні здійснюється *ad hoc*, тобто «до випадку». Переважають експромти та імпровізації. Уряд працює, як пожежна команда. Частково так само діє і Національний банк.

Ми маємо так звану некооперативну поведінку трьох вищих органів економічної влади (Президентська адміністрація, Уряд, Національний банк). Вона полягає в тому, що тут, згідно з теорією ігор, відбувається «гра з нульовою сумою», що передбачає перемогу одного гравця за рахунок програшу іншого. В українському варіанті це означає: якщо виграє Уряд, то обов'язково програє Національний банк. Тільки кооперативна поведінка в державі, коли проводиться обговорення між трьома визначальними структурами, які формують і реалізують еко-

номічну політику, може дати в підсумку «ненульову суму», коли не буде тих, хто програв. Якщо ж у країні відсутня координація економічної політики, а натомість постійно лунають взаємні звинувачення і критика, тоді держава діє неузгоджено, а отже – неефективно.

Такий характер економічної політики поширюється й назовні (відносини з Міжнародним валютним фондом, іншими структурами). Ситуація, коли держава не виконує підписані міжнародні угоди, свідчить про її низьку інституційну спроможність. Це характерно як для інституцій найвищого щабля влади, так і для середньої ланки управління, зокрема комерційних банків, які поки що працюють здебільшого на рівні інтуїції. Це друга серйозна вада.

Нинішній кризовий стан як економіки у цілому, так і кредитно-банківської системи України породжений передусім невідпрацьованістю базових структурних елементів в економічній політиці, а відповідно – недосконалою законодавчою базою. Але шансів на те, що будуть ужиті якісь кардинальні заходи до президентських виборів, які втягнуть країну в черговий політичний цикл, дуже мало. Залишається сподіватися лише на те, що спільними зусиллями Уряду та Національного банку, у взаємодії з Міжнародним валютним фондом, на основі рекомендацій Базель-II, можна трансформувати грошово-банківську систему для її оптимальної діяльності у посткризовий період.